

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Warszawa, 16 stycznia 2020 r.

BADK.DPK.133.107.2019 MK

P10-05/19	Data wpływu petycji 18 listopada 2019 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 15 stycznia 2020 r.

UCHWAŁA OKOLICZNOŚCIOWA

TEMAT

**UPAMIĘTNIE NIE 158 CICHOCIEMNYCH
PRZERZUCONYCH DO OKUPOWANEJ POLSKI
Z LOTNISKA TEMPSFORD**

WNOSZACY PETYCJE: petycja zbiorowa

Fundacja dla Demokracji.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę uchwałodawczą upamiętniającą 158 Cichociemnych przerzuconych do okupowanej Polski z lotniska Tempsford.

UZASADNIENIE WNOSZĄCYCH PETYCJE:

Autorzy petycji wnoszą o upamiętnienie przez Senat w uchwale okolicznościowej 158 Cichociemnych spadochroniarzy przerzuconych do walczącej Polski z brytyjskiego lotniska Tempsford.

Wnoszący petycję, podjęli też działania zmierzające do ufundowania tablicy upamiętniającej Cichociemnych i jej uroczystego odsłonięcia na terenie dawnego lotniska Gibraltar Farm w dniu 27 marca, w rocznicę pierwszego startu (w nocy 27/28 marca 1942 r.).

Zdaniem autorów petycji, jest nadzwyczaj wskazane by uhonorować najliczniejszą grupę spośród 316 Cichociemnych, żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych desantowanych do okupowanej Polski podczas II wojny światowej, celem prowadzenia walk nieregularnych (partyzanckich) z niemieckim okupantem oraz organizowania i szkolenia ruchu oporu w kraju. Od 27 marca 1942 r. do 21 września 1943 r. w 43 operacjach lotniczych, z lotniska RAF Tempsford pod Londynem, przerzucono do okupowanej Polski 158 Cichociemnych.

W pierwszych zrzutach z brytyjskich lotnisk: Grottaglie, Foulsham, Lakenheat, Linton-on-Ouse, Newmarket, Stradishall – przerzucono do Polski 26 Cichociemnych. Następnie przerzucono 158 Cichociemnych z lotniska Tempsford, a w ostatniej kolejności 136 z lotniska Campo Casale, nieopodal Brindisi we Włoszech.

Autorzy petycji w uzasadnieniu przywołują argument, że 25 listopada 2014 r. z inicjatywy Włoskich Sił Powietrznych, na terenie bazy lotniczej Campo Casale odsłonięto tablicę pamiątkową poświęconą polskim lotnikom (w tym, lotnikom z 1586 Eskadry Specjalnego Przeznaczenia – 301 Dywizjonu Bombowego Ziemi Pomorskiej „Obrońców Warszawy”) oraz lotnikom alianckim, którzy od grudnia 1943 r. startując z Brindisi nieśli pomoc Armii Krajowej.

DZIAŁANIA POWIĄZANE:

Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 grudnia 2015 r. w sprawie ustanowienia roku 2016 Rokiem Cichociemnych podjęta w związku z 75. rocznicą pierwszego zrzutu do walki w okupowanej Polsce Cichociemnych – Spadochroniarzy Związku Walki Zbrojnej/Armii Krajowej, który nastąpił w nocy z 15 na 16 lutego 1941 r.

Sejm oddał hołd wszystkim Cichociemnym, przypominając o należnym im szacunku oraz podkreślając potrzebę podtrzymywania pamięci o nich przez kolejne pokolenia Polaków.

W Senacie RP 10 maja 2016 r. – Parlamentarny Zespół Miłośników Historii zorganizował konferencję z okazji 75. rocznicy pierwszego zrzutu Cichociemnych do Polski¹.

Wicemarszałek Senatu Maria Koc otwierając konferencję powiedziała: „Tych żołnierzy cechowało umiłowanie wolności, wielki patriotyzm, heroizm i służba dla Polski ponad wszystko”.

Z kolei senator i historyk prof. Jan Żaryn podkreślił, że „Cichociemni byli elitą polskich sił zbrojnych” i przypomniał, że spośród Cichociemnych wielu uczestniczyło w Powstaniu Warszawskim, byli też wśród nich tacy, którzy pozostali w konspiracji i znani są dziś, jako Żołnierze Wyklęci. Nie wszystkim udało się dotrzeć do Polski – część z nich została zestrzelona przez niemiecką obronę przeciwlotniczą.

Sejm RP 26 listopada 2019 r. przekazał do Ministerstwa Spraw Zagranicznych petycję w sprawie upamiętnienia 158 Cichociemnych przerzuconych do okupowanej Polski z lotniska Tempsford wniesioną przez Fundację dla Demokracji.

INFORMACJE DODATKOWE:

Cichociemni (CC), czyli żołnierze polscy szkoleni w Wielkiej Brytanii do zadań specjalnych (dywersji, sabotażu, wywiadu, łączności i prowadzenia działań partyzanckich), wysyłani byli do okupowanej Polski początkowo z Wielkiej Brytanii, a następnie od końca 1943 r. z bazy we Włoszech.

Wszyscy byli ochotnikami, organizacją ich przerzutów zajmowała się polska sekcja brytyjskiego Kierownictwa Operacji Specjalnych SOE (Special Operations Executive) wspólnie z Oddziałem VI Sztabu Naczelnego Wodza Polskich Sił Zbrojnych, odpowiedzialnym za łączność z Komendą Główną ZWZ-AK.

Kandydaci do SOE przechodzili szereg szkoleń, m.in: spadochronowe, dywersyjne, strzeleckie, z zakresu wywiadu, łączności, znajomości broni pancerniej oraz testy psychologiczne.

Każdy z kandydatów, który stawał się Cichociemnym, w trakcie szkolenia zdobywał nową tożsamość: imię, nazwisko i zawód. Osoba gotowa do oddania skoku nie mogła posiadać przy sobie żadnych informacji na własny temat. Cichociemni przygotowani do

¹www.senat.gov.pl/aktualnosci/art,8705,konferencja-z-okazji-75-rocznicy-pierwszego-zrzutu-cichociemnych.

służby w kraju, składali przysięgę Cichociemnych, a od chwili powstania Armii Krajowej w lutym 1942 również rotę przysięgi AK².

W sumie do szkolenia przystąpiło 2 413 kandydatów, ukończyło je 606 osób. Skoki oddało 316 osób (w tym 1 kobieta – Elżbieta Zawacka ps. „Zo”). Z 316 Cichociemnych przerzuconych do Polski w czasie wojny zginęło 103 (około 30%), w tym 9 podczas lotu lub skoku, 84 zginęło w walkach lub zostało zamordowanych przez gestapo, 10 zażyło truciznę po aresztowaniu, na 9 wykonano po wojnie karę śmierci na podstawie wyroków sądów w okresie stalinizmu.

W powstaniu warszawskim wzięło udział 95 Cichociemnych, spośród nich 18 zginęło, a co najmniej 20 było rannych. 17 więziono w niemieckich obozach koncentracyjnych, 6 zamordowano.

Po wojnie Sowieci aresztowali i zesłali w głąb ZSRR 94 Cichociemnych. 9 Cichociemnych zamordowały komunistyczne władze PRL. Spośród 316 Cichociemnych – 221 odznaczono Orderem Virtuti Militari. 37 Cichociemnych walczyło o niepodległość Polski w latach 1918-1921. Najmłodszy z nich miał 20 lat, najstarszy 54 lata³.

W okupowanej Polsce Cichociemni wchodzili w skład kierownictwa Komendy Głównej Armii Krajowej (KG AK), byli żołnierzami Wachlarza, Związku Odwetu, Kedywu, zajmowali się szkoleniem, wywiadem, walczyli w oddziałach partyzanckich, uczestniczyli w sabotażu i działaniach dywersyjnych we wszystkich okręgach AK.

Do najbardziej znanych cichociemnych przerzuconych do Polski należeli: ostatni komendant główny AK gen. Leopold Okulicki, szef Oddziału II KG AK płk Kazimierz Iranek-Osmecki, legendarny dowódca partyzancki z Gór Świętokrzyskich Jan Piwnik „Ponury” oraz stojący na czele Centrali Służby Śledczej Państwowego Korpusu Bezpieczeństwa mjr Bolesław Kontrym „Żmudzin”.

OPRACOWAŁA

Marzena Krysiak

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz

² „W obliczu Boga Wszechmogącego i Najświętszej Marii Panny, jako żołnierz powołany do służby specjalnej przysięgam, że poświęconego mi sprzętu, poczty i pieniędzy strzec będę nie tylko jako dobra państwowego, ale i jako środków i pieniędzy przeznaczonych dla odzyskania wolności Ojczyzny, a tajemnicy służby specjalnej dochowam, nawet wobec moich przełożonych i kolegów w konspiracji i nie zdradzę jej nikomu, aż do końca wojny. Tak mi Panie Boże dopomóż”.

³ <https://pl.wikipedia.org/wiki/Cichociemni>.